

Nyhedsbrev

Maj 2025

danske
ældre
råd

Tre ældrerådsformænd peger på de største udfordringer ved ældrereformen

Side 4

Her finder du ældrereformens love, bekendtgørelser og vejledninger

Side 9

Nye netværk af ældre- og seniorråd kan fremme brugerinddragelse tæt på sundhedsrådene

Side 10

Lokal dialog er nøglen til en stærk ældrepleje

For nylig kunne ældreminister Mette Kierkgård fortælle til mediet [NB Ældre](#), at hun arbejder på at etablere rammerne for lokale partnerskaber som led i implementeringen af ældrereformen i kommunerne.

De nye partnerskaber er stadig i udviklingsfasen, men ministeren peger i artiklen på, at partnerskaberne skal være frivillige for kommunerne og have til formål at inddrage lokale aktører i civilsamfundet, som spiller en central rolle i implementeringen af ældrereformen. Hun siger til NB Ældre:

- Hvis ældrereformen skal have vinger og virkelig komme i luften, kræver det en organisering af dialogen. Man kan ikke bare sidde på kommunekontoret og beslutte, hvordan civilsamfundet skal aktiveres.

Inspiration fra nationale samarbejder

Inspirationen henter ministeren fra det nationale partnerskab "Sammen om ældreplejen". I partnerskabet som består af Ældreministeriet, aftalekredsen bag reformen samt en række organisationer, har man fokus på at understøtte omstillingen af ældreområdet med afsæt i ældrelovens bærende værdier. Noget tilsvarende ønsker ministeren bliver gjort lokalt.

- Vi arbejder på at inspirere kommunerne til at oprette - hvis de ønsker det - 'Lokale sammen om ældreplejen', altså lokale partnerskaber. For samarbejde skal ikke kun ske nationalt - det er mindst lige så vigtigt ude i kommunerne, siger ministeren til NB Ældre.

Landets ældreråd vil kunne yde et stærkt bidrag

Danske Ældreråd ser positivt på sådanne lokale partnerskaber. For hvis reformen skal lykkes, kræver det selvfølgelig meget mere end nationale styregrupper – det kræver en åben og vedvarende dialog lokalt, dér hvor ældre lever deres liv, og hvor plejen skal fungere i praksis.

I landets ældre- og seniorråd arbejder vi netop for dette hver dag. Vi er optagede af at sikre, at ældres stemmer bliver hørt dér, hvor beslutningerne træffes. Og så ved vi ofte, hvor skoen trykker, og hvor potentialet for forbedringer ligger. Det gør os i stand til at bygge bro mellem borgere, beslutningstagere og civilsamfund.

Derfor mener jeg, at vi er særdeles godt klædt på til at bidrage konstruktivt til sådanne partnerskaber, hvor kommuner, organisationer, ældreråd og øvrige aktører sammen skaber løsninger, der giver mening for de ældre borgere.

Danske Ældreråd ser derfor meget frem til at se ældreministerens endelige udspil.

Nyt om sundhedsråd

I Danske Ældreråd ser vi også frem til at følge etableringen af de 17 nye sundhedsråd – og ikke mindst, hvordan rådene vil sikre en reel inddragelse af borgerne.

Et vigtigt skridt i den retning er den seneste udvikling på området: Det er nu indarbejdet i lovforslaget om sundhedsråd, at der skal nedsættes et patient- og pårørendeudvalg, som systematisk skal inddrages i rådernes arbejde. Det er en udvikling, vi i Danske Ældreråd har arbejdet for. Blandt andet sammen med Ældre Sagen, Danske Handicaporganisationer og Danske Patienter.

Denne ændring åbner efter vores vurdering nye muligheder for ældre- og seniorråd, og vi anbefaler, at ældre- og seniorråd går sammen i nye, lokale netværk omkring hvert sundhedsråd. Vi mener, at sådanne netværk kan give ældre- og seniorrådene en stærk platform til at sikre, at ældres behov og erfaringer bliver inddraget i sundhedsrådenes arbejde. Det kan du læse mere om i dette nyhedsbrev.

Inger Møller Nielsen
formand

Ældrereformen er ved at blive rullet ud i kommunerne. Danske Ældreråd har spurgt tre ældre- seniorrådsformænd, hvordan opgaven gribes an i deres kommune, og hvad de særligt holder øje med.

Side 4

Indhold

- 2 **Leder: Lokal dialog er nøglen til en stærk ældrepleje**
- 4 **Tre ældrerådsformænd peger på de største udfordringer ved ældrereformen**
- 5 **Hvad er selvbestemmelse, hvis man ikke ved, hvad man kan bestemme?**
- 7 **Ændringer i ældreplejen lover godt – men flere spørgsmål er ubesvarede**
- 8 **Stor opgave at få vendt kulturen**
- 9 **Her finder du ældrereformens love, bekendtgørelser og vejledninger**
- 10 **Nye netværk af ældre- og seniorråd kan fremme brugerinddragelse tæt på sundhedsrådene**
- 11 **Ny digital plejeoversigt skal sikre gennemsigtighed**
- 12 **Flere friske ældre bag stigning i frivilligt arbejde**
- 13 **Sundhedsstyrelsen anbefaler omsorg og tryghed frem for antipsykotisk medicin til demensramte**
- 14 **Kort nyt**
- 16 **Arrangementer**

Danske Ældreråd anbefaler, at ældre- og seniorråd går sammen i nye, lokale netværk omkring hvert sundhedsråd.

Side 10

Her finder du ældrereformens love, bekendtgørelser og vejledninger

Side 9

Tre ældrerådsformænd peger på de største udfordringer ved ældrereformen

Ældrereformen er ved at blive rullet ud i kommunerne. Danske Ældreråd har spurgt tre ældre- seniorrådsformænd, hvordan opgaven gribes an i deres kommune, og hvad de særligt holder øje med.

Selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse samt et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfundet. Sådan lyder de tre bærende værdier for den ældrereform, der beskrives som den største forandring af ældreplejen i årtier.

Men hvordan går det med at omsætte

værdierne til virkelighed ude i kommunerne? Hvad fungerer godt? Hvor ligger de største udfordringer? Og hvad holder ældrerådene særligt øje med? Det har Danske Ældreråd spurgt tre formænd for ældre- og seniorråd om.

Hvad er selvbestemmelse, hvis man ikke ved, hvad man kan bestemme?

Hvad betyder selvbestemmelse i praksis, når ældrereformen skal føres ud i livet lokalt? Det spørgsmål er centralt for formanden for Ældrerådet i Næstved Kommune, Ole Jung. Han mener, at borgerne skal have tydelige og konkrete svar, hvis reformen skal blive en succes.

Tekst Morten Larsen

– Hvad er selvbestemmelse, hvis man ikke ved, hvad man kan bestemme? spørger Ole Jung og peger dermed på en af de helt store udfordringer i implementeringen af reformen.

For selvom det i vejledningen til ældreloven er blevet præciseret, hvad helhedspleje og selvbestemmelse handler om – og selvom de nærmere rammer for hjælpen bliver defineret i nye pleje- og omsorgsforløb – er det de færreste borgerne, der ved, hvad selvbestemmelse betyder for dem.

Man skal kende sine muligheder for hjælp

Ifølge Ole Jung forudsætter selvbestemmelse nemlig, at borgerne har overblik over, hvilke muligheder for hjælp, der findes i pleje- og omsorgsforløbene. Og det overblik får de først i mødet med det personale, der kommer i deres hjem.

Store krav til frontpersonale

Det stiller store krav til frontmedarbejderne. De skal ikke blot kunne vejlede, men også kunne formidle mulighederne på en pædagogisk og forståelig måde, så borgerne kan træffe kvalificerede beslutninger om deres eget liv.

- Det er enormt vigtigt, at den frontperson, der er ude hos den ældre borger, kan vejlede i, hvad der er af muligheder, siger Ole Jung.

Fokus på teams

Men selvbestemmelse forudsætter også, at de medarbejderne, der kommer i borgernes hjem, kender dem. Og her spiller mindre, faste og tværfaglige teams en central rolle

I Næstved Kommune er der aktuelt da også særligt fokus på at få de mindre, faste og tværfaglige teams til at fungere. Her har det vist sig, at det at være en stor geografisk kommune, som Næstved giver sine egne udfordringer.

- Der er tale om en stor kulturændring af hele ældreplejen. Vi er en stor geografisk kommune, og det har vist sig, at der er store kulturforskelle på tværs af kommunen, og at der ledelsesmæssigt er noget, der skal arbejdes med, fortæller Ole Jung.

Nødvendigt med forventningsafstemning

Samtidig er det en udfordring, at mange borgere har fået den opfattelse, at teamene nærmest allerede er på plads. Det fører let til misforståelser og urealistiske for-

- Det er enormt vigtigt, at den frontperson, der er ude hos den ældre borger, kan vejlede i, hvad der er af muligheder, fortæller Ole Jung, formand, Ældrerådet, Næstved Kommune.

ventninger, forklarer Ole Jung, som efterlyser en forventningsafstemning mellem borger og kommune.

- Jeg mener, at informationsindsatsen om de mindre, tværgående teams skal prioriteres højere, og at det skal gøres klart, at indførelsen af dem tager tid, og kan strække sig over nogle år, fortæller han.

Forebyggelse bør prioriteres højt

Et andet vigtigt fokusområde for Ole Jung og Ælðrerådet er forebyggelse.

- Vi er lidt bange for, at den forebyggende indsats kan blive nedprioriteret, nu hvor der er kommet meget mere elastik på området. Det er vigtigt at opretholde nogle forebyggende indsatser. Her mener vi, at de forebyggende hjemmebesøg skal fortsætte, men at man kan overveje at

ændre formen, for eksempel ved at udbygge samarbejdet med foreninger, fortæller Ole Jung.

Han forestiller sig blandt andet samarbejdet med frivillige og foreninger kan udbygges – for eksempel gennem sundhedshuse og brobyggende initiativer, der kan opsøge de ældre, som ellers ikke ville blive opdaget.

- Men inddragelse af frivillige kan også gå den anden vej, og være en af nøglerne til at trække nogle hjemmeboende ud af ensomhed ved at tilbyde dem at engagere sig i frivilligt arbejde, for eksempel på det lokale plejehjem, siger Ole Jung.

- Hidtil har det været et fast punkt for Seniorrådet at følge udviklingen via tilsynsrapporterne. Nu kan der gå op til fem år mellem tilsynene, og det bekymrer os, for meget kan nå at skride på fem år.

Birgitte Kvist, formand, Seniorrådet i Jammerbugt Kommune➔

Ændringer i ældreplejen lover godt – men flere spørgsmål er ubesvarede

Jammerbugt Kommune har taget de første spadestik til reformarbejdet - og i Seniorrådet er der store forventninger, men også bekymringer.

Tekst Morten Larsen

– Vi er i fuld gang, og vi bliver hørt og inddraget af kommunen, fortæller seniorrådets formand, Birgitte Kvist, og fremhæver, at man i kommunen har lavet en helt ny struktur for ældreplejen, som kobler hjemmeplejen og sygeplejen sammen.

Der er etableret fire helt nye hjemme- og sygeplejegrupper, hvor både hjemmeplejen og sygeplejen er samlet under samme leder i hver gruppe. Under de fire grupper er man desuden i gang med at udvikle tværgående faste teams, der skal sikre en helhedsorienteret indsats over for borgerne.

Stor omvæltning

Men omstillingen har ikke været uden omkostninger:

- Det var en stor omvæltning at få etableret de nye grupper. Ledelsen i de gamle grupper blev opsagt og skulle genansøge stillingerne i de nye grupper, fortæller Birgitte Kvist. Næste skridt at få fastlagt rammerne for den hjælp, der kan gives i de nye pleje- og omsorgsforløb, hvilket får stor betydning for reformens succes.

– Nu mangler vi den overordnede struktur med de nye pleje- og omsorgsforløb, hvor vi skal finde ud af, hvad indholdet af forløbene skal være. Før vi har set de nye forløb, er det svært at vurdere, hvilken forskel

Den nye tilsynsmodel, hvor der kan gå op til fem år mellem hvert tilsyn, bekymrer formand for Seniorrådet i Jammerbugt Kommune, Birgitte Kvist.

de vil gøre for borgerne, siger Birgitte Kvist og peger på, at den største ændring for borgerne i første omgang nok bliver, at den samme medarbejder fremover skal kunne løse flere forskellige opgaver i hjemmet.

Glæder sig over, at de forebyggende hjemmebesøg bevares

Et andet vigtigt fokusområde for Birgitte Kvist og Seniorrådet er forebyggelse.

- I Seniorrådet mener vi, at forebyggelse er utrolig vigtigt, og derfor er vi glade for, at kommunen har valgt at fortsætte med de forebyggende

hjemmebesøg, men også kigger på om de forebyggende hjemmebesøg kan indrettes anderledes. I rådet arbejder vi for, at det ikke kun er enlige over 75 år, der skal have et brev med en dato for et besøg. Vi mener, at også borgere over 75 år med en ægtefælle skal have det. Blandt andet fordi man hermed bedre når ud til de borgere, der for eksempel har en ægtefælle med demens.

Bekymring over færre tilsyn: Hvad hvis noget skrider?

I forhold til om borgerne fortsat kan få et frit valg af leverandør, når også private skal kunne levere helhedspleje, ser Birgitte Kvist en mulig udfordring:

- Jeg tror, der kan blive problemer i forhold til, om borgerne kan få et frit valg af leverandør, for jeg tror, at leverandørerne i vores kommune vil have svært ved at levere helhedspleje.

En anden bekymring er ændringen i tilsynsmodellen. Tidligere blev der lavet tilsyn oftere, og det gav mulighed for tæt opfølgning.

- Hidtil har det været et fast punkt for Seniorrådet at følge udviklingen via tilsynsrapporterne. Nu kan der gå op til fem år mellem tilsynene, og det bekymrer os, for meget kan nå at skride på fem år, slutter Birgitte Kvist.

Stor opgave at få vendt kulturen

Ældrereformen stiller store krav til både medarbejdere, ledere og lokalsamfund. I Nyborg Kommune er man allerede godt i gang med at implementere reformen, og ifølge Anne Lerche Nordlund, der er formand for Seniorrådet, er der især tre områder, som er afgørende at lykkes med: helhedspleje, inddragelse af civilsamfundet og en bæredygtig økonomisk model.

Tekst Morten Larsen

Et af de vigtigste indsatsområder er helhedsplejen. I Nyborg Kommune har man valgt at integrere sygeplejen i helhedsplejen fra start, ligesom terapeuter, farmakonomer, og diætister er samlet i samme tværfaglige teams under samme områdeleder. Ifølge Anne Lerche Nordlund skaber det en helt ny kultur, hvor faggrupper taler mere sammen og understøtter hinanden i det daglige arbejde.

- Det betyder blandt andet, at plejepersonalet kan tænke mere i forebyggelse og på en anden måde, når de har terapeuterne tæt på, fortæller hun.

Selvom Nyborg Kommune er godt i gang med at omstille sig til helhedsplejen, understreger Anne Lerche Nordlund, at det er en proces, der tager tid, og der vil komme løbende justeringer. Derfor ser hun det som meget positivt, at der er nedsat en styregruppe med både kommunalpolitikere, fagforeningsrepræsentanter og Seniorrådet, og der er tilknyttet en projektleder til at styre indsatsen.

Økonomisk styring i en ny virkelighed

Nyborg Kommune arbejder lige nu med at færdiggøre de omsorgs- og plejeforløb, der skal træde i kraft fra 1. juli.

Anne Lerche Nordlund, formand for Seniorrådet, Nyborg, understreger, at samarbejdet med civilsamfundet skal foregå inden for rammer, der giver mening for både kommunen og de frivillige.

En af de store udfordringer, er ifølge Anne Lerche Nordlund at udvikle en økonomisk model, som kan understøtte den nye måde at arbejde på – hvor medarbejdere og borgere langt hen ad vejen sammen skal aftale den konkrete hjælp, der skal gives.

- Det er en kæmpe omstilling for medarbejderne, der ikke længere skal følge faste kørelister, men selv i høj grad skal organisere deres arbejde. Det er en stor ledelsesopgave at få vendt kulturen, og få skabt nye rammer for hjælpen, siger Anne Lerche Nordlund.

Civilsamfundet som medspiller

En anden vigtig søjle i reformen er samarbejdet med civilsamfundet. Her har Nyborg Kommune allerede en [civilsamfundsstrategi](#), der nu også skal udfoldes i ældrereformen. Anne Lerche Nordlund lægger vægt

på, at inddragelsen af civilsamfundet sker på en måde, hvor der er klare rammer og forventningsafstemning.

- Samarbejdet skal foregå i nogle rammer, der giver mening for både kommunen og de frivillige. Der skal være forventningsafstemning, og kommunen skal investere i samarbejdet.

Hun understreger, at det er vigtigt, at kommunen finder en måde for, hvordan den vil samarbejde med civilsamfundet, ellers kommer civilsamfundet ind på alle mulige niveauer i kommunerne, uden en klar retning. Derfor bør den øverste administrative ledelse tage ansvar for at udarbejde en tydelig handlingsplan med klare præmisser – herunder også økonomiske rammer – for samarbejdet.

Her finder du ældrereformens love, bekendtgørelser og vejledninger

Ældrereformen udgøres af flere love, hvoraf ældreloven udgør reformens kerne. Den lovgivning, der udmønter ældrereformen, er samlet nedenfor, og kan læses på [Danske Ældreråds hjemmeside](#).

Ældrelov

Ældreloven omfatter blandt andet bestemmelser om:

- Forebyggelse (§ 4-6)
- Civilsamfund og lokale fællesskaber (§ 6-7)
- Helhedspleje (§ 9-12)
- Madlevering og madordning (§ 13-14)
- Afløsning, aflastning og midlertidige pladser (§ 16-17)
- Frit valg af leverandør (§ 18)
- Pasning af dødende (§ 23-26)
- Plejeoversigten (§ 27)
- Ældreråd (§ 34-37)

Loven træder i kraft 1. juli 2025.

[Læs ældreloven her](#)

[Læs vejledning om ældreloven her](#)

Lov om ældretilsyn

Loven indfører et nyt tværkommunalt ældretilsyn, som erstatter det statslige ældretilsyn og det kommunale tilsyn.

Det nye ældretilsyn skal blandt andet:

- Yde rådgivning og sparing
- Påse kvalitet
- Etablere en Ældrelinje

Loven træder i kraft 1. juli 2025.

[Læs lov om ældretilsyn her](#)

De nærmere rammer for ældretilsynet fremgår af **Bekendtgørelse om ældretilsyn**, som fastlægger:

- Funktionen som ældretilsyn varetages af Gentofte Kommune, Silkeborg Kommune og Hjørring Kommune.
- Et nationalt vurderingskoncept

[Læs bekendtgørelse om ældretilsyn her](#)

Lov om lokalplejehjem

Lov om lokalplejehjem giver kommunerne mulighed for at etablere en ny type frisatte plejehjem.

Loven er trådt i kraft 1. januar 2025.

[Læs lov om lokalplejehjem her](#)

De mere detaljerede krav til lokalplejehjem fremgår af **Bekendtgørelse om lokalplejehjem**

[Læs bekendtgørelse om lokalplejehjem her](#)

Lov om ændring af lov om friplejeboliger og lov om almene boliger m.v.

Lovændringerne skal skabe bedre rammer for etablering af friplejehjem, herunder øge antallet af friplejeboliger, der årligt kan opføres med støtte.

Lovændringerne træder i kraft 1. juli 2025.

[Læs lov om friplejeboliger her](#)

Nye netværk af ældre- og seniorråd kan fremme brugerinddragelse tæt på sundhedsrådene

Danske Ældreråd anbefaler, at ældre- og seniorråd går sammen i nye, lokale netværk omkring hvert sundhedsråd.

Som en del af sundhedsreformen bliver der etableret 17 nye sundhedsråd med det formål at udvikle et nært og sammenhængende sundhedsvæsen.

Det følger af et nyt lovforslag, at der i tilknytning til hvert sundhedsråd skal nedsættes et patient- og pårørendeudvalg, som skal inddrages systematisk i sundhedsrådenes arbejde.

De nye patient- og pårørendeudvalg nedsættes fra 1. januar 2027.

Det er positivt, at der på den måde sikres en lokalt forankret borgerinddragelse, og det giver ældre- og seniorrådene en enestående mulighed for at bringe ældres perspektiver ind i sundhedsrådenes arbejde.

Danske Ældreråd anbefaler, at ældre- og seniorråd går sammen i nye, lokale netværk omkring hvert sundhedsråd.

Formål med nye netværk

Lokale netværk kan give ældre- og seniorrådene en stærk platform til at sikre, at ældres behov og erfaringer

ger inddrages i sundhedsrådenes arbejde.

Gennem dialog og en koordineret indsats kan ældre- og seniorrådene lokalt arbejde for en fast repræsentation i patient- og pårørendeudvalget og opnå større gennemslagskraft ved at tale med én stemme.

[Læs her Danske Ældreråds anbefalinger til, hvordan netværk af ældre- og seniorråd kan styrke brugerinddragelse tæt på sundhedsrådene.](#)

Ny digital plejeoversigt skal sikre gennemsigtighed

Ældreministeriet har netop haft en [bekendtgørelse](#) i høring om en ny digital plejeoversigt. Danske Ældreråd mener, at oversigten kan blive et centralt værktøj for både borgere og ældreråd.

Tekst Morten Larsen

Oversigten skal give borgerne bedre mulighed for at sammenligne forskellige plejetilbud og dermed træffe et informeret valg, når de skal vælge plejebolig eller hjemmepleje.

Plejeoversigten bliver en digital platform, hvor både kommunale og private plejeenheder skal oplyse om en række forhold –

- Danske Ældreråd håber, at plejeoversigten bliver et helt centralt værktøj for borgerne, men også for ældreråd, da den giver et værdifuldt indblik i, hvilke værdier og prioriteringer plejeenheder og leverandører arbejder ud fra.

Danske Ældreråds høringssvar til bekendtgørelse om plejeoversigten

for eksempel aktiviteter, madtilbud, kæledyr, medarbejderkontinuitet og seneste tilsyn.

Opbakning fra Danske Ældreråd

Danske Ældreråd har i [sit høringssvar](#) udtrykt opbakning til initiativet, og håber, at plejeoversigten kan blive et centralt værktøj

for både borgere og ældreråd, da den giver et værdifuldt indblik i, hvilke værdier og prioriteringer plejeenheder og leverandører arbejder ud fra.

Tilsynsrapporter skal gøres tilgængelige

Danske Ældreråd finder det blandt andet positivt, at der i udkast til bekendtgørelse stilles krav om, at tilsynsrapporter fra såvel ældretilsynet som det sundhedsfaglige

tilsyn skal gøres tilgængelige på plejeoversigten, ligesom den samlede vurdering fra ældretilsynet på det senest gennemførte tilsyn (herunder evt. påbud eller forbud) skal fremgå af plejeoversigten. Det sikrer en åbenhed og gennemsigtighed for borgerne, og det giver eksempelvis ældreråd en mulighed for at se mønstre i tilsynets tilbagemeldinger i den enkelte kommune.

Kommunale og private skal melde ind til oversigten

Dertil sætter Danske Ældreråd pris på, at kommunale og private plejeenheder skal melde ind til plejeoversigten om en række forskellige parametre, som for eksempel sygefravær, faglige tilgange, lederomsætning, faggrupper og faste teams. De forskellige parametre giver indblik i den enkelte plejeenheds ressourcer og kvalitetsniveau og gør det muligt at sammenligne enhederne med hinanden. Det er positivt.

Danske Ældreråd appellerer dog til, at det indtænkes, hvordan ikke-digitale borgere og pårørende kan få tilgang til relevante oplysninger i plejeoversigten.

Danske Ældreråd anbefaler, at der fremadrettet vil blive arbejdet på at sikre bred offentligt kendskab til plejeoversigten som et nyttigt værktøj for borgerne, når de skal træffe deres valg.

Flere friske ældre bag stigning i frivilligt arbejde

For første gang i 20 år er andelen af danskere, der arbejder frivilligt, steget – og det skyldes især én gruppe: de ældre. En ny undersøgelse fra VIVE viser, at hele 40 procent af danskerne deltog i frivilligt arbejde i 2024, og en stor del af fremgangen kan tilskrives den voksende gruppe af aktive ældre.

- Det er første gang i de tyve år, vi har undersøgt danskernes frivillige arbejde, der er sket en stigning. Det er bemærkelsesværdigt, siger chef-analytiker i VIVE, Helle Hygum Espersen i en pressemeddelelse.

Ifølge undersøgelsen, er der sket en stigning i andelen af den danske befolkning, der er frivillige, fra 36 procent i 2020 til 40 procent i 2024.

Stigningen skyldes især, at flere ældre borgere arbejder frivilligt, og stigningen er især markant inden for idræt og kultur samt det sociale område. Det frivillige arbejde er fortsat især knyttet til frivillige foreninger og organisationer, hvor 66 procent af de frivillige angiver, at de er frivillige.

De mest udbredte former for frivilligt arbejde er bestyrelses-, udvalgs- og rådsarbejde samt praktiske opgaver.

Mere uformel frivillighed og omsorg

Men danskerne er oftere end tidligere også frivillige på andre måder end i traditionelle foreninger, for eksempel i bevægelser, der opstår omkring en særlig sag, i mere afgrænsede perioder. Denne form for uformel frivillighed er steget over en længere årrække og fortsætter med at stige.

En anden type af frivillighed er ufor-

Landets knap 1.000 ældre- og seniorrådsmedlemmer er med til at trække statistikken op over andelen af danskere, der arbejder frivilligt.

mel omsorg, hvor man hjælper venner, bekendte, naboer eller den udvidede familie med forskellige gøremål som at købe ind, passe børn, gøre rent eller lave havearbejde.

Under coronaepidemien blev uformel omsorg udbredt, og det ser ud til, at danskerne fortsætter med at give en hånd med til deres bekendte. I 2024 gav 63 procent af danskerne uformel hjælp og omsorg. Det er ti procentpoint flere end inden coronaepidemien.

Flere kvinder end mænd har givet uformel omsorg, mens flere mænd end kvinder har lavet traditionelt frivilligt arbejde. Danskere med korte uddannelser yder mere uformel omsorg, mens danskere med lange uddannelser laver mere frivilligt arbejde. Desuden har personer, der arbejder frivilligt, generelt større tillid i sociale relationer og også en højere grad af tillid til Folketinget, forskere, politikere og retsvæsen.

[Læs meget mere i undersøgelsen, der kan hentes her](#)

Sundhedsstyrelsen anbefaler omsorg og tryghed frem for antipsykotisk medicin til mennesker med demens

Sundhedsstyrelsen har udgivet nye nationale kliniske anbefalinger for mennesker med demens, der også har adfærdsmæssige og psykiske symptomer. Styrelsen anbefaler en tilgang, hvor fokus er på patientens ressourcer frem for demenssygdommen.

Når man har en demenssygdom, kan man have perioder med svær uro, agitation, aggression og voldsomme episoder. Det kan være svært at håndtere for både personale, pårørende og personen, der har demens.

Risiko for alvorlige bivirkninger og øget dødelighed

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at man som udgangspunkt ikke giver personer med demens antipsykotisk medicin ved adfærdsmæssige og psykiske symptomer, fordi forskningen viser, at effekten er beskednen, og der er markant øget risiko for alvorlige bivirkninger samt øget dødelighed.

Udfordrende adfærd kræver forståelse – ikke medicin

I en pressemeddelelse siger Lotus Sonnenborg, som er forperson for arbejdsgruppen i Sundhedsstyrelsen.

- Hvis man sætter ind med behandling med antipsykotisk medicin, kan det sløre de bagvedliggende årsager til adfærd og gøre det svære at iværksætte den rette behandling. Personalets fokus skal i stedet være på at skabe størst mulig fysisk

og psykisk velbefindende gennem personcentreret omsorg og en god og tryk relation til personen med demens. Det kan samtidig være med til at gøre, at der bliver et godt samarbejde med de pårørende.

Systematisk analyse af adfærden er afgørende

Sundheds- og plejepersonalet bør i stedet for medicin foretage en systematisk analyse af årsagerne til adfærden hos mennesket med demens. Mennesker med demens kommunikerer gennem adfærd. Derfor kan adfærdsændringer være et udtryk for uopfyldte psykologiske og sociale behov eller somatisk sygdom for eksempel smerte, infektion eller bivirkninger ved medicin. En systematisk årsagsanalyse kan afdekke dette ved at se på faktorer som patientens baggrund, personlige værdier og præferencer, helbred, medicin, kognitive funktioner og ressourcer.

Indsatser skal være målrettede og personcentrerede

Anbefalingen er derfor, at det faglige personale sætter ind med en struktureret og målrettet indsats. Indsatsen skal ind-

drage patienten, så denne er aktivt deltagende, og være centreret om patientens behov, historik med mere.

Indsatsen kan bestå af specifikke psykosociale og non-farmakologiske interventioner, såsom reminiscens-terapi, musikterapi eller kognitiv stimulationsterapi. Det kan også være aktiviteter, der skaber tryghed og nærvær eller hverdagsaktiviteter, som bliver tilpasset individets interesser og evner. Aktiviteterne kan både foregå i grupper eller individuelt, alt efter hvad den enkelte person har af ressourcer og behov. Fagpersoner kan med fordel samarbejde om patienten på tværs af sektorer og dele viden om patienten til brug i tilrettelæggelsen af indsatsen.

Hvis personen med demens er voldsomt forpint eller til skade for sig selv eller andre, kan man undtagelsesvist behandle med antipsykotika i lavest mulige dosis i kortest mulig tid.

[De nye kliniske anbefalinger kan hentes her](#)

Ældreministeren vil styrke indsatsen mod fejl- og underernæring

Ældreminister Mette Kiergaard har præsenteret fire nye initiativer, der skal styrke indsatsen mod fejl- og underernæring blandt ældre. Baggrunden er, at op mod 60 procent af de ældre i hjemmeplejen og på plejehjem ifølge tidligere tal fra Sundhedsstyrelsen er i risikozonen, hvilket kan påvirke både sundhed og livskvalitet.

De nye initiativer, som skal sikre bedre rammer for måltidskulturen i fremtidens ældrepleje, er:

Smagspaneler på landets plejehjem

Smagspaneler skal bidrage til, at plejehjemsbeboerne er med til at beslutte, hvad et godt måltid er, ligesom panelerne kan styrke de enkelte køkkeners og kommuners indsigt i borgernes ønsker og behov for den mad, der serveres.

Tidligere opsporing af sårbare ældre

Frontpersonalet skal klædes bedre på til at levere helhedspleje, herunder via styrkede kompetencer inden for forebyggelse og opsporing af underernæring blandt ældre.

Bedre rammer for fællesskabet

Der skal udvikles nye tiltag mhp. at styrke måltidskulturen og fællesskabet om måltider i ældreplejen. Formålet er blandt andet at imødegå udfordringer som for eksempel ensomhed, der kan nedsætte lysten til at spise.

Værdifuld viden ved hånden

Den vigtigste viden om fejl- og underernæring blandt ældre skal samles og formidles. Det skal være nemt for kommuner at orientere sig mod de vigtigste råd og anbefalinger på området.

[Læs mere her](#)

Syv kommuner har søgt midler til lokalplejehjem

Syv kommuner søgt den nye pulje til omlægning eller oprettelse af lokalplejehjem. Tildeles alle syv kommuner midler, er der i år kun plads til en kommune mere.

Med en ny lov fik kommunerne den 1. januar 2025 lov til at oprette lokalplejehjem med kommunalt ejerskab, hvor en professionel lokal bestyrelse står for driften, mens kommunen står for visitation og finansiering.

I år er der afsat 33 millioner kroner i udviklingsstøtte til nye lokalplejehjem. Kommunerne kan søge et fast tilskud på fire millioner kroner, som blandt andet kan bruges til frikøb af medarbejdere til planlægning, lave beslutningsoplæg og dække kortvarige udgifter til IT og HR i forbindelse med opstarten.

Midlerne fordeles efter først-til-mølle-princippet, og ansøgningerne behandles af Social- og Boligstyrelsen, som står for administrationen af puljen på vegne af Ældreministeriet.

I alt er der afsat godt 100 mio. kr. i perioden 2025-2027, så interesserede kommuner vil også kunne søge de kommende to år. Ansøgningsfristen for at søge midler i 2025 er 6. november.

[Læs mere her](#)

Danmark rækker ud til udlandet for at løse personaleudfordringer i ældreplejen

Allerede om 10 år risikerer Danmark at mangle omkring 15.000 social- og sundhedsassistenter og -hjælpere. Ældreministeren sætter nu gang i at udvikle en modtagelsespakke med kommuner og regioner, der skal gøre danske plejehjem og hjemmeplejen klar til at ansætte sundheds- og omsorgsmedarbejdere fra Indien og Filippinerne.

Det sker efter, at regeringen har besluttet at indgå partnerskaber med Indien og Filippinerne om uddannelse og rekruttering af sundheds- og plejepersonale.

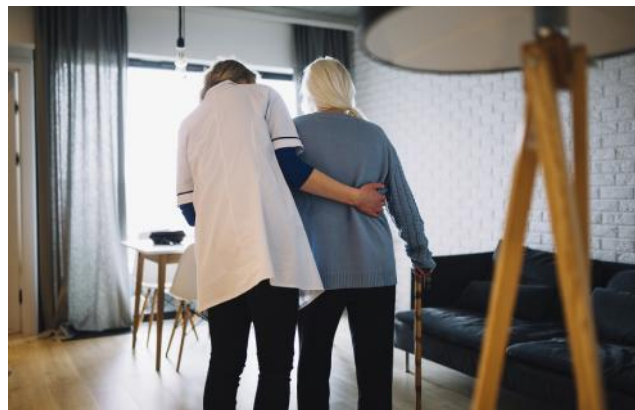
Det er en opgave, som skal løses i tæt parløb med blandt andet de arbejdspladser, hvor medarbejderne skal ansættes. En arbejdsgruppe bestående af udvalgte kommuner og regioner, KL og Danske Regioner samt en række ministerier – med Ældreministeriet som formand – skal derfor i gang med at se på, hvordan modtagelsen af international arbejdskraft til den danske sundheds- og ældresektor kan skrues sammen.

Ældreminister Mette Kierkgaard (M) siger:

- Det er helt afgørende, at vi finder en ny måde at arbejde med succesfuld modtagelse og integration på det danske arbejdsmarked. Sammen med kommuner og regioner skal vi have udviklet en solid modtagelsespakke, så vi understøtter, at medarbejderne får job, lærer sproget og bliver taget godt imod. Samtidig er en god integration i lokalsamfundet er vigtig. Udfordringen i ældreplejen er nemlig ikke kun at tiltrække medarbejdere, men også at fastholde dem. Det skal vi lykkes bedre med, så vi også i fremtiden kan tilbyde vores ældre en ordentlig pleje.

Arbejdsgruppen skal bl.a. udvikle en modtagelsespakke i Danmark, som skal bidrage til, at der er efterspørgsel på og job til de udenlandske sundheds- og plejemedarbejdere, der kommer til Danmark, samt gode rammer for integration på arbejdspladsen og i lokalsamfundet.

[Læs mere her](#)

Flertal af hjemmehjælpsmodtagere er tilfredse med den personlige pleje

En ny national undersøgelse viser, at størstedelen af de ældre, der modtager hjemmehjælp, er tilfredse med den personlige pleje, de får.

Det er første gang, at alle hjemmehjælpsmodtagere i Danmark har haft mulighed for at give deres mening til kende som led i en ny landsdækkende måling af ældreplejens kvalitet.

Undersøgelsen, som Danmarks Statistik har gennemført fra november 2024 til februar 2025, blev sendt ud til cirka 123.000 borgere. 53.000 valgte at deltage, hvilket giver en svarprocent på 43.

Tallene viser, at hele 84,6 procent af de adspurgte enten er tilfredse eller meget tilfredse med den personlige pleje, de modtager:

- 36,8 procent svarer, at de er meget tilfredse
- 47,8 procent er tilfredse
- 4,9 procent er utilfredse
- 1,3 procent er meget utilfredse

Undersøgelsen er en del af regeringens ældrerreform og skal give bedre indblik i, hvordan borgerne oplever hjælpen i deres dagligdag. Svarene bygger blandt andet på spørgsmål om selvbestemmelse, tillid til medarbejdere og kontinuitet i hjælpen. Resultaterne for plejehjemsbeboere ventes offentliggjort senere i 2025, når dataindsamlingen, som løber fra januar til maj, er afsluttet.

Undersøgelsen er offentliggjort i ældreministerens redegørelse for ældreområdet 2025.

[Redegørelsen kan læses her](#)

Svend Auken's Plads 11
2300 København S
Tlf. 3877 0160
info@aeldreraad.dk
www.aeldreraad.dk

Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD
Illustrationer: Pixabay og
Danske Ældreråd

Danske Ældreråd
Formand Inger Møller Nielsen
Tlf. 2146 1770

Ansvarshavende:
Trine Toftgaard Lund

Redaktion:
Trine Toftgaard Lund
Morten Larsen

Sekretariatet:

Trine Toftgaard Lund
Direktør
ttl@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0168

Morten Larsen
Kommunikationskonsulent
mol@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162

Mette Marie Kyed
Sundhedspolitisk konsulent
mmk@aeldreraad.dk
Tlf. 38 77 01 65

Anna Jensen
Kursus- og medlemssekretær
aje@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0167

Maj-Britt Lempel
Bogholder
mbl@aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0160

Kommende arrangementer

Repræsentantskabsmøde

Mandag den 12. maj 2025

Ældrepolitisk konference

Tirsdag den 13. maj 2025

[Læs mere om Danske Ældreråds kommende arrangementer her](#)